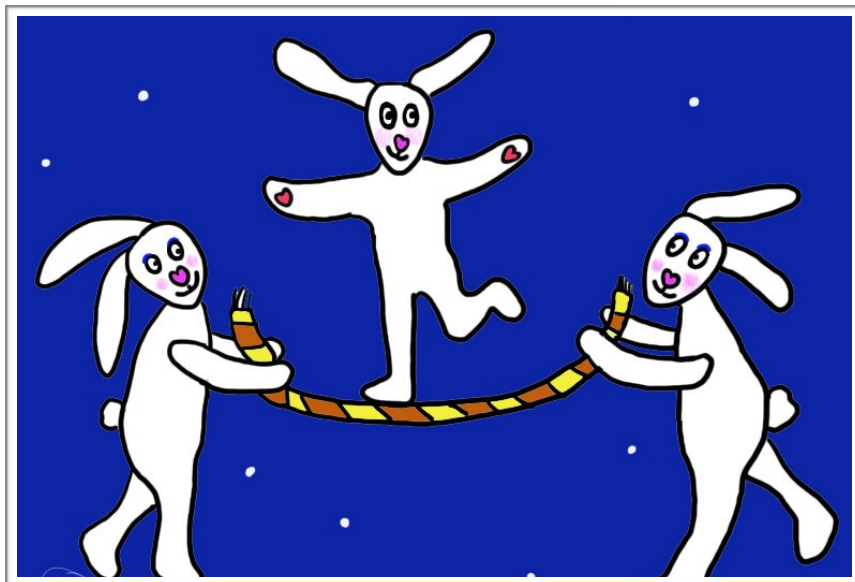

Miten ja miksi sovellan Köydenpunojan pedagogiikkaa omassa opetustyössäni?

Miksi suosittelen Köydenpunojan pedagogiikan käyttämistä
ammattillisessa opetuksessa?

Opettajana kehittyminen

Tia Munne

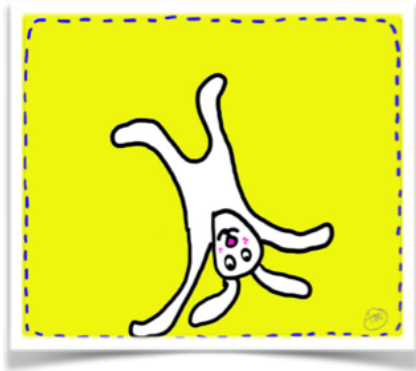
HAMK OSPE PM14 Espoo

2015

Johdanto

Kirjoitelmassani pohdin opettajuuden ja opettamisen muutosta, Köydenpunojan pedagogiikkaa ja sitä, miten Köydenpunojan pedagogiikka soveltuu muuttuvan maailman, muuttuvien toimintaympäristöjen ja erilaisten opiskelijoiden opettamiseen ja opettajuuteen ja miksi suosittelen punontaa ammatillisessa opetuksessa.

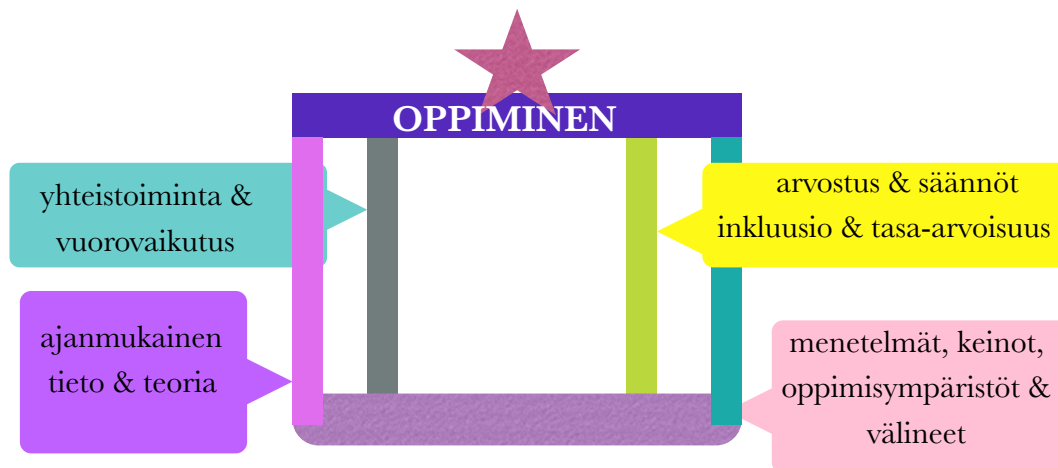
Onko joistakin köysistä irroitettava, jotta uudesta voi napata kiinni?

1. Opettajuus muutoksessa - opettajasta ohjaajaksi karttakepistä tablet-laitteisiin ja ilmiöopetukseen

Suomen koulutuspolitiikka ja opettajuus sen osana on kokenut suuren muutoksen 1960 - 1980 luvuilla ; järjestelmäkeskeinen koulutuspolitiikka kehitti koululaitosta läpi Suomen, kun taas 1980 -luvulla alkanut tuloskeskeinen koulutuspolitiikka ja yhteiskuntapolitiikka alkoivat etsiä yhteyksiä toisistaan. Koulutustarjontaa alettiin suunnata työelämän tarpeiden mukaisesti. *Elinikäinen oppiminen* on ollut koulutuspolitiikan tavoitteena jo yli neljän vuosikymmenen aikana.

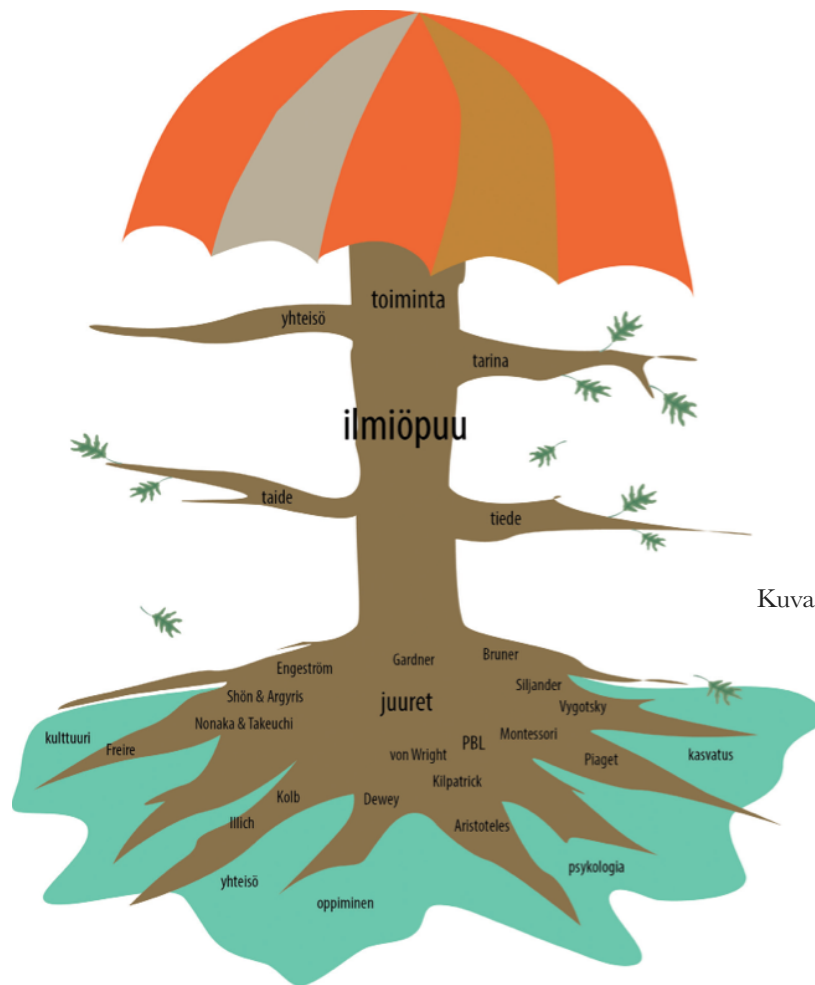
Opettajan työ ja roolit tässä kehittämisessä - yhteiskunnallisten muutosten erilaisissa aallokoissa - ovat myös kokeneet suuren muutoksen. Opettajuuden muutoskaari karttakepistä tablet -laitteisiin on ollut huima. Opettaja ei enää ole kylän auktoriteetti eikä myöskään tiedon omistaja tai kaataja, ei oppimisen pöydän kattaja. Opettajuuden roolin tai roolien muutos on tuonut opettajat lähemmäs oppijoita ; istutaan ikään kuin yhteisen pöydän äärellä. Tuolla *konkonaisvaltaisen oppimisen* pöydällä voisi jalkoina olla: • ajanmukainen tieto ja teoria, • yhteistoiminta ja vuorovaikutus • menetelmät, keinot, oppimisympäristöt ja välineet • arvostus ja säännöt, inklusio ja tasa-arvoisuus.

Tia Munne, 2015

Sopivasti tietoa, teoriaa, kokeilua, dialogiaa, ihmissuhdetaitoja ja erilaisia keinoja, ympäristöjä ja välineitä - niin pysynee oppimisen pöytä keikkumatta jaloillaan tai kaatumatta vinoon. Kattaus rakennetaan yhteisesti ja ajanmukaisesti. Vanhaa kunnioittaen, uutta rakentaen.

Yhteistoiminta, yhteisöllisyys, dialogia, vuorovaikutus, inklusio, tasa-arvo, kansainvälisyys, työelämälähtöisyys, muuttuvat toimintaympäristöt, arviointi, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, henkilökohtaistaminen, näyttötutkinnot, työssäoppiminen ovat muun muassa sanoja, joita vilahtelee oppaissa ja tavoitteissa, mutta ovat ne jo osa tämän hetkistä opettajuutta ja opettajan työn sisältöjä. Tällä hetkellä puhutaan esimerkiksi ilmiöopettamisesta, joka tuo opettamiseen ja oppimiseen laaja-alaisen ja oppiainerajoja rikkovan ja yhteisopettajuutta kokeilevan pedagogiikan, joka taas luo uudenlaisia mahdollisuuksia - tai haasteita - opettajuuteen ja ammattitaitoon.

Kuva: Ilmiöopas, 2013.

Opettajan ammattietiikan mukaan opettajan ammatti on vaativa *asiantuntijatehtävä* (oaj.fi). Arnon ja Reichel (2007) mukaan opettajuus on laaja-alaista toimintaa, jossa korostetaan myös opettajan persoonallisuutta. Opettajan persoonalliset ominaisuudet ja opetettavan aineen tietämys olivat tärkeimpiä ominaisuuksia, kun opettajaopiskelijoilta kysyttiin, millainen on ihanneopettaja (Suomalainen 2014).

"Opettajalla on merkittävä rooli myönteisten oppimiskokemusten syntymisessä ja oppijan itseluottauksen ja sosiaalisen vastuullisuuden vahvistamisessa. Opettajan työ on kasvatuksen, opastuksen ja oppimisen mahdollisuuksien edistämistä yksilön parhaaksi."

Opettajan ammattietiikka

Hyvällä opettajalla on monenlaisia taitoja - ei vain opettamisen taitoja - vaan myös sosiaalisissa suhteissa tarvittavia taitoja ; hyvä opettaja on kuin taikuri, joka saa oppilaansa syttymään erilaisten asioiden äärellä ja äärelle (Munne, 2014, 6).

Opettajuus, kuten myös oppiminen, kasvaa ja kehittyy sosiaalisissa suhteissa ja sosiaalisena prosessina. Vaikka opettajan rooli on muuttumassa, tai on jo osittain muuttunut, oppimisen ohjaajaksi se ei poista opettajan ja opiskelijan välistä suhdetta, jossa opettajalla on valta-asema. Opettajan tehtävänä on edistää opiskelijoiden oppimista ja oppimisprosessia antamalla erilaisia innostavia tehtäviä sekä ohjaamalla opiskelijoita sekä etsimään tietoa että käsittelemään sitä asianmukaisilla tavoilla. (Yrjänäinen & Ropo, 2013 ; Suomalainen 2014.) Opettajan monipuoliset pedagogiset *ohjaamisen taidot ja heittäytymisen kyky* ovat tällä hetkellä opettajan toimenkuvassa ja tämän erilaisissa muuttuvissa toimintaympäristöissä yhä tärkeämmässä roolissa.

Ammatillisen opettajan käsikirjassa (2009) mainitaan opettajan vahvuuksina myös *tilanneherkkyys* vuorovaikutustilanteissa sekä ammatillinen substanssiosaaminen ja sen ajan tasalla pitäminen sekä pedagoginen osaaminen, taito kytkeä opetus ja työelämä toisiinsa sekä opetusmenetelmissä käytettävä *luovuus* sekä vuorovaikutustaidot (Annala & Heinonen, 2009, 26).

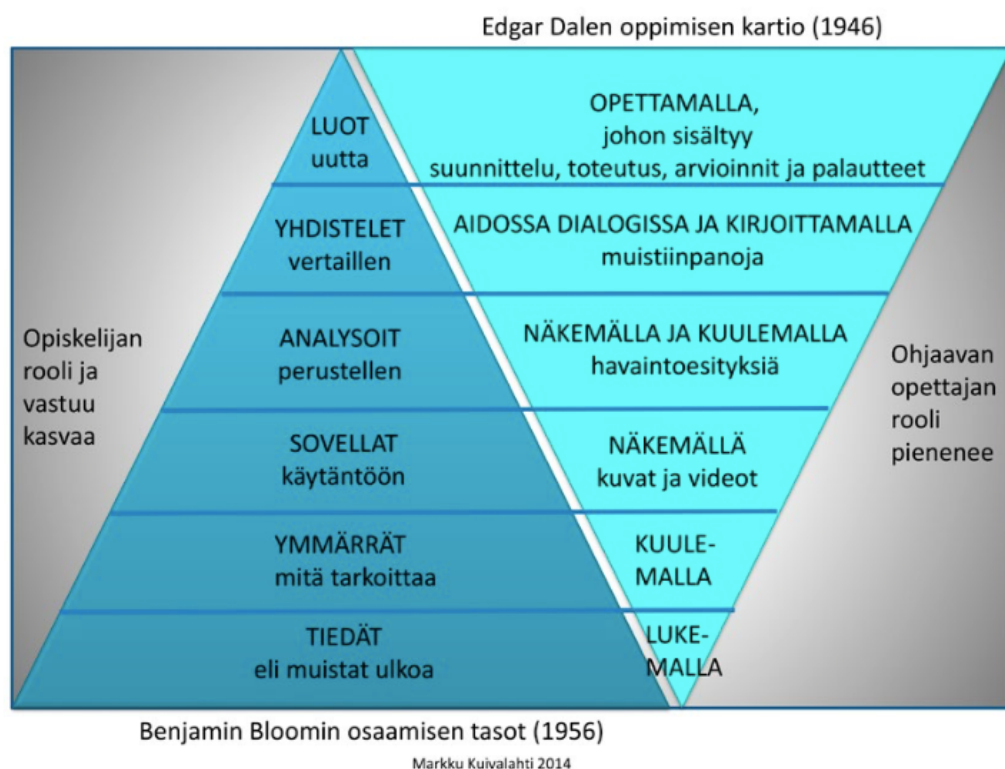

2. Pedagogiikka muutoksessa - Köydenpunojan pedagogiikkaa punomassa

Markku Kuivalahti (2014, 18) kysyy, ovatko opettajat sofisteja vai filosofeja? *Oletko sinä sofisti vai filosofi?* Sofisti antaa kysyjälle ympäröivästä vastauksia, kun taas filosofi houkuttaa tarkentavien kysymysten kautta opiskelijaa vastaamaan itse itselleen tai löytämään ratkaisun ongelmaansa. ”Nämä oppimiselämykset ovat tärkeintä polttoainetta motivaatiojärjestelmässämme” kirjoittaa Kuivalahti (2014,18).

Köydenpunojan pedagogiikka perustuu *humanistiseen ihmiskäsitykseen* ja *sosiokonstruktivistiseen oppimismallinäkemykseen*. Humanistinen ihmiskäsitys uskoo ihmisen haluun ja kykyyn kehittyä vapaaehtoisesti ja itseohjautuvasti, ihminen pystyy ottamaan itse vastuun kehittymisestään ja ihmisellä on myös kyky innovoida, suunnitella, prosessoida ja luoda uutta. Köydenpunojan pedagogiikan toteuttamisessa vastuuopettajilla, opiskelijoilla, opintopiireillä ja -pareilla on omat tietyt roolinsa ja tehtävänsä. (Kuivalahti 2014, 22.)

Opintopiirin tehtävänä on paneutua yhden opintojakson sisältöihin perusteellisesti. Tavoitteet ja osaamiskriteerit on kuvattu opinto-oppaassa. Vastuuopettajien kanssa opintopiiri kokoaa tavoitteiden mukaiset avoimet kysymykset, joita sitten opintoparit alkavat työstää. Opintoparien ohjaaminen on opintopiirin vastuulla ja asetettuihin opintojakson kysymyksiin saadaan vastauksia tunti tunnilta. Oppiminen on yhteisöllistä ja vuorovaikutteista. Opettämisen menetelmät tai esim. tietotekniikan, draaman, luovien menetelmien käyttäminen tai hyödyntäminen opetuksessa on mahdollista. Oppimista Köydenpunojan malliin tapahtuu yhtä aikaa sekä opettajan että oppijan roolissa. **Oppiminen tapahtuu opettamalla** ; John Deweyn oppimisen malli Learning by doing on Köydenpunojan pedagogiikassa jalostunut muotoon **Learning by teaching** -malliksi. (Kuivalahti, 2014, 22-23.) Köydenpunojan pedagogiikka yhdistää kaksi teoreettista osaamisen ja oppimisen ajattelumallia yhdeksi kokonaisuudeksi: Bloomin kuuden portaan osaamisen tasot (1956) ja Dalen kuuden portaan oppimisen kartiot (1946) sulautuvat tasapainoiseksi kokonaisuudeksi ; Köydenpunojan pedagogiikaksi. (Kuivalahti, 2014 , 20-24.)

Köydenpunonta integroi opettamisen ja oppimisen sulavasti yhteen erilaisten keinojen avulla. Punontapedagogiikan myötä sekä opiskelijat että opettajat voittavat ja - oppivat. Ammatillisen opettajakoulutuksen tavoitteena on kouluttaa työelämään opettajia, joilla on oman ammattialansa substanssiosaamisen taitoja ja pedagogisia taitoja sekä nuorten että aikuisten oppimisen ohjaamiseen (Hamk 2014, 15 - 16). Näitä vaadittavia taitoja on Köydenpunojan pedagogiikan parissa opiskeltu Espoo 14 OSPE ryhmässä nyt puolitoista vuotta.

Köydenpunojan pedagogiikasta voi lukea lisää blogista: <http://koydenpunoja.blogspot.fi> tai verkkojulkaisusta, joka löytyy theseus.fi -sivuilta.

3. Miten ja miksi sovellan Köydenpunojan pedagogiikkaa työssäni?

Köydenpunojan pedagogiikkaa voi hyvin toteuttaa tai soveltaa joko laajemmissa oppimiskysymyksissä tai myös pienimuotoisemmin. Näen, että punonnalla on monia hyviä puolia sekä opiskelijan, opettajan että oppilaitoksen tai vaikkapa työelämän kannalta. Köydenpunojan pedagogiikkaa toteuttamalla saadaan jatkuvasti päivitettyä tietoa opiskelijoiden, eli sen hetkisen aidon ”materiaalin” välityksellä.

Köydenpunonnalla **opiskelija** tai opiskelijat *sitoutetaan* oman oppimisensa äärelle, sen avulla oppiminen ja opiskelu on *ajan mukaista ja muuttuvaa*, ei tarvita iänikuisen vanhoja PowerPoint slideja tai kopioita, joita on aina ollut. Oppiminen tapahtuu *vuorovaikutuksessa* ja sillä on *tavoitteet*. Punonta antaa myös *luvan olla luova*, oppimisen ja opettamisen menetelmät ja keinot voivat olla melkein pä mitä vaan. Luovuus taas tuottaa *uutta tietoa* ja

useinmiten *positiivisia oppimisen kokemuksia, iloa, yhteenkuuluvuutta tai yhteenkuuluvuuden tunnetta*. Punoessa myös *sosiaaliset ja vuorovaikutukselliset taidot vahvistuvat* ja ryhmässä oleminen luo myös yksilölle *arvokkaana olemisen* tunnetta. Punontaan on helppo *integroida* eritasoisia oppilaita tai tehdä *inklusiota* kuin huomaamatta ; jokaisen ei tarvitse tehdä samaa asiaa tai samalla tavoin. *Osaamista arvioidaan* uudella tapaa, johon toki tulee muodostaa kriteerit aina opiskeltavan asian kohdalla.

Köydenpunojan pedagogiikka **tuottaa opettajalle** vaihtelua ja uudistumista työhön, ehkäpä se myös helpottaa opettajan itsenäistä valmistelu- tai vaikkapa tarkastamistyötä. Opettaminen pysyy niin sanotusti ajan hermolla. Osaamisen ja oppimisen *arvioinnin muutos* osana punontaprosessia tuo laajalaisemman kulman tarkastella opiskelijoita kuin perinteinen opettajajohtoinen opettaminen. Punonnassa voi hyvin toteuttaa *yhteisopettajuutta* ja hyvin erilaisia *pedagogisia keinoja* ja menetelmiä (vrt. Ilmiöpuu). *Moniammatillisuus* on voimavara ei uhka. Opettajan *muutosvalmius* ja *tilannetaju* kehittyvät. Opettajuus säilyy tuoreena, koska yksinkertaisesti ei ole mahdollisuutta jämähtää vanhaan. Ihannetilanne - win-win - kaikki voittaa, opiskelu on mielekästä, eikä opettajan tarvitse miettiä uusia tehokkaampia keinoja saada opettamisen työhön sen ansaitsema ja tarvitsema huomio. Totta kai opettajalla on oltava repussaakin keinot tilanteisiin, joissa kuvio ei toimi.

Punonta voi hyvin olla myös *työelämälähtöistä*. Oppilaitos - työelämä -yhteistyö voisi hyvin punoa omia köysiään ; oppimiskysymyksiä voisi esimerkiksi ratkoa työpaikoilla, yhteistyössä juuri sen hetkisen työelämän tilanteiden parissa.

Sovellan tällä hetkellä omassa työssäni (kouluttajana) pienimuotoisesti Köydenpunojan pedagogiikkaa esimerkiksi tarjoamalla koulutuksen kysymykset opiskelijoille. Vaikka koulutustilaisuudessa on tietty materiaali, en jaa opiskelijoille heti mitään valmista. Luotan siihen, että he luovat ja kokoavat. Toki lopuksi voin antaa joitakin tulosteita esim. teoriasta tai hyvistä käytänteistä. Tulosteet he voivat lukea itsenäisesti myös jälkikäteen. Tiedostaen kouluttajan (opettajan) vastuun ja velvollisuudet rakennetaan positiivisen vuorovaikutuksen hengessä jokainen koulutustilaisuus omanlaisekseen, koulutukset ovat ikään kuin osallistujien summa.

Jatkossa, kun työskentelen ammatillisena opettajana, tulen käyttämään Köydenpunojan pedagogiikka ja Learning by Teaching metodia. Vapaus, vastuu, *säännöt* ja *tavoitteet* mielessä *työllistän opiskelijat* oman oppimisensa äärelle, jolloin he myös tuottavat uutta tietoa Köydenpunonnan hengessä. Oppiminen olkoon ilo!

Entä miksi suosittelen Köydenpunojan pedagogiikkaa?

Köydenpunojan pedagogiikka vastaa myös - edellisten perustelujen lisäksi - muuttuviin opettajuuden toimenkuviin ja antaa opiskelijoille mahdollisuuden luovaan oppimiseen erilaisten välineiden ja keinojen avulla. Tulevaisuuden ammatit edellyttävät työntekijöiltään monenlaisia, eri rajoja rikkovia taitoja. ”Tulevaisuuden työskentely-ympäristössä yhdistyvät fyysinen, mobiili, virtuaalinen, sosiaalinen ja mentaalinen - seinien rajat hämärtyvät. Yhteisö ratkaisee” (Lonka, 2014).

Tehtäväni on olla aarteen etsijä. Tehtäväni on sekä etsiä että löytää.

Tehtäväni on vahvistaa ja innostaa.

Yhteisöllisyys on voimavara. Yhdessä tekeminen luo uutta.

Olen yksi lenkki kokonaisuudessa. Yksikin ihminen voi vaikuttaa ja johdattaa.

Oppimisen ilo.

Kaikki se mitä olet, heijastuu sinusta.

Arvot ohjaavat toimintaa.

Olen tässä sinua varten, jaamme yhteisen todellisuuden.

Luodaan keskinäistä luottamusta.

Luottamus on opettajan työn yksi kivijalka.

Opettajalla on suuri vastuu, mutta yhtä aikaa myös suuri vapaus edistää tai estää, vahvistaa tai sammuttaa.

Opettaja vaikuttaa ja luo muistijälkiä
– hyviä tai huonoja.

Erilaisten arvomaailmojen kohtaamiset
vaativat hyviä vuorovaikutustaitoja, dialogiakykyä, empatiaa,
sovittelun ja yhteistyön taitoja,
yhtä aikaa monenlaisia taitoja,
- olla eri mieltä ja silti: taitoa kohdata ja kykyä arvostaa.

(Munne T-N. 2014. Koonti kasvatustieteen perusopinnot kirjoitelmasta)

Lähteet:

HAMK: Ammatillisen opettajan käsikirja

<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/40325/>

[HAMK_AmmatillisenOpettajanKasikirja.pdf?sequence=1](#) Viitattu 22.11.2015

HAMK 2014. Opinto-opas 2014-2015. HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Tammerprint 2014.

Ilmiöopas

<https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbnpbG1pb29wYXN8Z3g6NTUwODhiNjg5ZDdkODM4ZA> Viitattu 22.11.2015

Köydenpunojan pedagogiikka -blogi:

<http://koydenpunoja.blogspot.fi> Viitattu 22.11.2015

Köydenpunojan pedagogiikan verkkojulkaisu:

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/98418/>

[HAMK_koydenpunojan_pedagogiikka_2015_ejulkaisu.pdf?sequence=1](#) Viitattu 22.11.2015

OAJ.fi

<http://www.oaj.fi/cs/oaj/opettajan%20ammattietiikka%20ja%20eettiset%20periaatteet> Viitattu 21.11.2015

Lonka Kirsti, 2014, Sukellus tulevaisuuden oppimiseen, http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/tulevaisuuden_peruskoulu/liitteet/OKMPIenryhma2014.pdf Viitattu 23.11.2015

Munne T-N. 2014.

Johdatus kasvatustieteeseen -kirjoitelma. Kasvatustieteelliset perusopinnot, HAMK.

Munne T-N. 2014

Johdatus kasvatustieteeseen -kirjoitelma: Arvojen ja ihmiskäsityksen vaikutukset opettajan työhön.

Suomalainen E. 2014. Aikuiskouluttajien opettajuuden tarinat. Kasvatustieteen pro gradu tutkielma, Jyväskylän yliopisto.